

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. I. Quænam peccata distinguatur numero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

17. 6. *controv. 5. punc. 2.* sed videretur negare, hac ratione omissionem talium actuum peccaminorum constitui in materia necessaria religionis: & consequenter negare, peccata ista esse contra religionem, quod non satis intelligo. Si tantum vult dicere, actus illos semper esse contra virtutem justitiae, nec ex ejus prohibitione extrahi, verum dicit: si vult dicere, talem actum, duplii tali diverso precepto prohibitum, non esse contra duas virtutes, nec continere duplum malitiam, nempe oppositionem tam cum iustitia, quam cum religione, falsum dicit.

179. Dices 3. Si etiam actus aliarum virtutum possunt præcipi ex motivo alterius virtutis, quare non dicamus eos ita præcipi? Resp. rationem jam fuisse datam n. 176. quia scilicet non debet præsumi, quod actus jam ex se determinatus ad aliquam virtutem, imperetur etiam ex motivo formaliter alterius virtutis, nisi id vel ex verbis præcepti (ex quibus e.g. constat, furtum ex sacro esse sacrilegium, consequenter non tantum esse contra iustitiam) vel aliunde colligatur. Unde si alii imperetur jejunium, ut faciliter servet castitatem, præceptum hoc non obligat ex virtute castitatis (excipio iterum: nisi vel verba præcepti, vel alia circumstantiae, aliud probent) sed tantum obligat ex virtute temperantiae: castitas autem in hoc casu est tantum finis extrinsecus, & remotus, ex quo non est desumenda differentia præceptorum, ut recte docet Oviedo in 1. 2. tr. 6. contr. 5. p. 2. n. 18. & nos diximus n. 149. Ratio etiam ulterior est; quia actus temperantiae, formaliter ut habens honestatem temperantiae, valde utilis est ad castitatem obtinendam; hinc rationabiliter præcipitur, immediate quidem intuitu temperantiae, mediate autem, i.e. ex fine remoto, intuitu castitatis. Sic etiam, dum Ecclesia præcipit jejunium in honorem alicujus Sancti, immediate illud præcipit intuitu temperantiae, mediate autem intuitu Sancti colendi.

180. Dices 4. Votum est quasi privata lex, & tamen non constituit rem promissam in materia necessaria alterius virtutis, quam religionis; ergo neque alia leges positivæ. Confir. 1. Si regularis violer præceptum superioris, satisfacit; confitendo, se inobedientem fuisse, nec opus est addere, in qua materia: ergo signum est, quod votum tantum obligat ex religione. Confirm. 2. Qui contra votum non comedendi carnes, tamen eas comedit, non est intemperans, nisi immoderatae comedat, sed tantum irreligiosus: ergo nec est intemperans, qui eas comedit contra præceptum.

Resp. neg. 1. p. ant. quidquid sit de secunda. Votum non est propriæ lex; votens enim non est superior respectu sui, ut libi ipsi legem, vel præceptum, propriæ dictum, ferat; unde votum tantum assimilatur præcepto in eo, quod etiam obligat: de cætero est promissio facta DEO de meliori bono, & per se obligat ex motivo fidelitatis, vel iustitiae DEO debita. Posita autem ea promissione, lex naturalis sub motivo religiosus obligat ad præstandum DEO, quod ratione promissione spectat ad ejus cultum. Ad 1. confirm. neg. antec. si materia gravis sit, & non constet aliunde confessario: si autem materia levius sit, tunc sicut peccata venialia non debemus con-

fiteri, ita nec infimas eorum species. Ad 2. confirm. om. antec. neg. cons. supposita enim veritate antecedentis, necessariò debet esse diversa efficacia voti, & præcepti; cum votum non possit jejunium promissum constituere in materia necessaria temperantiae: quod tamen potest præceptum, ut satis probatum. Videantur dicta n. 175. & seq. Cæterum, sicut superior potest obligare, ita simpliciter potest obligare sub hac ratione formaliter immediate, & non sub alia.

181. Collige 1. Transgressio voti, sapius repetiti, non est peccatum diversa specie à transgressione ejusdem voti, semel tantum editi: & par est ratio de juramento sapienti: item de transgressione præcepti, sub eadem ratione formaliter sapienti repetiti, & transgressione præcepti, semel tantum impositi; quia licet peccatum hoc possit esse gravius, non tamen est alterius speciei; cum talia vota, jura menta, aut præcepta, non sint alterius speciei: at vero transgressio rei, voto & juramento simul promissa, differt à transgressione rei, tantum voto promissa; diversa enim est obligatio voti, & juramenti.

Collige 2. Si religiosus violet e.g. jejunium, ad quod præcepto, & voto tenetur, dupli cis malitiae, specie diversa, peccatum committit; quia votum sub ratione formaliter religionis, præceptum autem sub ratione formaliter temperantiae obligat, ut recte notat Palao part. 1. tr. 2. disp. 3. punc. 3. n. 12. 3. Si Sacerdos Beneficiatus non recitet Breviarium, peccat contra religionem, ratione Ordinum, & contra iustitiam, ratione Beneficii. 4. Si quis vovit obedientiam alteri, qui non habet jurisdictionem in ipsum, e.g. penitentis confessario; & transgreditur præceptum, vel quasi præceptum, tali confessarii, peccat contra religionem; quia præceptum tale non est vere præceptum, sed tantum conditio, qua posita obligat votum.

Collige 5. cum Oviedo in 1. 2. tr. 6. controv. 5. punc. 3. n. 25. Qui die jejunii comedit carnes, duplex peccatum specie distinctum committit; quia, cum jejunium frangi possit etiam nimia refectione, vel nimio usu ciborum tantum esurialium, sunt duo diversa præcepta, non comedendi carnes, & non adhibendi, nisi unam refectionem. Et quanquam præceptum jejunii videatur involvere alterum non comedendi carnes, & etiam hanc comelitionem prohibere, nil refert; sic enim præceptum castitatis etiam prohibet adulterium, quamvis hoc habeat adjunctam aliam malitiam contra iustitiam. Plura vide apud Oviedo loc. cit. à n. 22. per plures paragraphos, & apud alios, maximè morales Theologos.

QUESTIO V.

De Differentia Numerica Peccatorum.

ARTICULUS I.

Quænam peccata distinguantur numero.

182. **N**on querimus hoc loco de distinctione individuali, seu numerica in sensu physico; nam

clatum est, quemlibet actum voluntatis internum, quodlibet verbum, vel actionem externam, esse quid physicè individualiter distinctum ab alio, atque adeò in hoc sensu aliud numero peccatum: sic, qui e. g. per horæ quadrantem, continuò turpiter delectatur, plures actus voluntatis physicè distinctos elicit, adeóque plura peccata physicè distincta committit: & tamen est communis sententia, talem in genere moris unum tantum peccatum committere. Quare quæstio hæc instituitur in sensu morali, sive in ordine ad confessionem, in qua Christus voluit exponi moralem tantum distinctionem, ac numerum peccatorum, qui ab hominibus nosci, ac notari possit, ne confessio, ut criminantur hæretici, sit carnificina conscientiæ; hinc autem oritur difficultas in statuenda regula, quando plures actus moraliter faciant unum peccatum, ita ut sufficiat eos in confessione, tanquam unum peccatum exponere: quando vero faciant moraliter plura peccata, & ut talia debeat exponi.

Supponitur autem hæc sententia (de qua agendum in tract. de penitentia) quod non sit obligatio confitendi circumstantias merè aggravantes; nam, si sit obligatio has confitendi, hæc quæstio erit præcisè speculativa, & nihil faciet ad praxim; et si enim plura e. g. desideria mala successiva, tantum essent unum peccatum, tamen essent peccatum gravius, quam desiderium tantum momentaneum, quamvis deliberatum; adeóque deberet tamen explicari in confessione numerus, vel saltem tempus, quo durasset ea delectatio; qua ratione numerus, quantum posset, etiam explicaretur. Pariter supponitur, quod physica distinctio actuum sit pure individualis; si enim sit simul specifica, clarum est, debere eam exponi. Sic si aliqua desideria sint circa personas solutas, alia circa ligatas, vel sacras, et si sint continua, utique debent in confessione exponi per modum plurium, specie differentium: quod idem dicendum, si quis uno actu desideret alia objecta specie diversa.

183. Jam quæstio hæc in duplice casu locum habet. 1. Si sint plures actus similes, successivi, & physicè distincti, e. g. delectationes turpes. 2. Si sit unus actus, sed tendens in plura objecta, similia quidem, sed talia, quorum quodlibet, si esset solum intentum, jam constitueret peccatum mortale. e. g. si quis uno actu desideret turpiter decem personas similes, vel desideret una explosione tormenti occidere iustè decem homines, aut eos omnino occidit: & in his casibus queritur, an quis debeat exprimere numerum clare, quantum potest: an vero sufficiat, numerum exprimere in confuso. e. g. an debeat dicere: *Concupivi deem fœminas:* vel an sufficiat dicere: *Concupi fœminas:* an debeat dicere: *Volui occidere, vel occidi decem homines;* an sufficiat dicere in confuso, *homines.*

Discrimen autem hæc faciunt auctores inter actus peccaminosos. Alii sunt interni, alii externi; quorum explicatio alias est nota. Alii actus dicuntur *consummati*, seu perfecti & absoluti, ita, ut ad alium actum, vel opus complendum non ordinentur, sive dein consummentur interius in corde, ut *hæresis*, odium DEI, & proximi, invidia &c: sive exterius, & hoc iterum dupli-

ter, scilicet ore, ut *blasphemia*, *perjurium*, *detractio*; & *opere*, ut *homicidium*, *furtum*, *fornicatio* &c. Alii dicuntur actus *non consummati*, qui scilicet vel ex se, vel ex communi modo operandi, tanquam media, *dispositiones*, & circumstantiae, partes, vel *complementa*, ordinantur ad alium actum, vel opus complendum: & tales e. g. respectu homicidii, sunt desiderium cædis, *præparatio* *armorum*, *captatio* *occasioneis*, *conflictus*, *vulneratio*, *transfixio*, *gaudium* *inde resultans* &c. vel respectu *fornicationis*, *delectatio*, *desiderium*, *aspectus*, *sermones*, *oscula*, *actus*, quæ ad turpe opus disponunt, vel id comitantur, item consequens *gaudium*, & alia signa amoris, tanquam *appendices*, vel *complementa* *obsecnissimæ* *voluptatis*.

184. Ulterius alii actus tendunt in plura objecta totalia, opere consummata: alii in unum, vel plura partialia. Prioris generis sunt desiderium plurium copularum forniciarum, aut desiderium plurium cædium. Posterioris generis sunt desiderium plurium tactuum, ad eandem copulam præriorum: aut desiderium plurium dispositionum, ad homicidium prærequisitarum. Rursus alii actus sunt *continui*, alii *interrupti*, *Interrupcio* autem fit tripliciter. 1. per seriam prioris voluntatis retractionem, qua quis serio statuit, non amplius velle, quod voluit prius. 2. per liberam cessationem, sed tamen sine retractione prioris voluntatis, e. g. si quis desistat à prosecutione prioris actionis, & aliud agere incipiat. 3. per necessariam cessationem, ratione distractionis, ebrietatis, somni, vel alterius similis causæ, qua mentem, aut voluntatem, vel sopit, vel avertit.

185. Dico jam. 1. Actus interni, etiam similes, in quibus sicutur, sunt plures moraliter, & ut plures explicandi sunt in confessione, si interrupti fuerint per contrariam voluntatem, e. g. quando quis aliquot morosas delectationes admisit, postea, poenitentiâ ductus, statuit omnes excutere; sed paulò post iterum tentationi succumbit. ita communis, & probatur. Actus illi, utpote physicè distincti, jam sunt physicè diversi, & plures: sed neque per contrariam illam voluntatem evadunt in genere morali unum; cum contraria voluntas eos non conjungat, sed moraliter disjungat: ergo nec habent conjunctionem, seu unitatem physicam, nec moralem, quam deberent desumere ab una moraliter voluntate, quæ utique non datur, quando dantur voluntates contrariae: ergo illi actus sunt moraliter plures, adeoque ut plures debent explicari; nam *juxta Tridentinum. sess. 14.c.5.* & *can. 7.* debet explicari numerus gravium peccatorum, qua saltem moraliter numericè distincta sunt.

Confirm. à pari Siquis, postquam incepit meditari, dein per contrariam voluntatem statuit non meditari, planè eam interrupit: & si iterum se corrigit, ac statuat ulterius meditari, novam meditationem incepit: ergo etiam, si quis, postquam coepit e. g. turpiter delectari, dein per contrariam voluntatem statuit, non amplius delectari: attamen denuo mutata voluntate incepit obsecnisi oblectari, planè novam, & distinctam delectationem admittit. Nec dicas, esse eam.

eandem meditationem, quandiu quis eodem loco flectit; nam non est eadem, nisi in sensu fatissimo: certè potest diu flectere, & interim vocaliter orare, vel indifferentia, aut mala cogitare: quis autem dicat, talem propriè loquendo pergere moraliter in meditatione, ira, ut, si post aliquod tempus iterum resumat priores cogitationes de meditatione, dicatur antiquam meditationem prosecutus fuisse? Quodsi tamen voluntatis retractatio non esset absoluta, sed tantum conditionata, possent actus illi, non impleta conditione, adhuc coalescere, e. g. si retractares voluntatem occidendi inimicum, sub conditione, si tibi satisfactionem præstet, hanc autem ille abnuat, & tu ideo pergas in malo proposito, non fuit interruptum peccatum.

186. Dico 2. Actus interni, physicè interrupti, per liberam, vel necessariam confessio- nem, absque retractatione prioris voluntatis, aliquando censendi sunt moraliter plura peccata, & ut talia in confessione sunt exponendi: aliquando verò censendi sunt unum peccatum. Conclusio est communis, & probatur exemplis. Qui singulis hebdomadis semel se oblectat delectatione turpi circa eandem personam: aut qui ante somnum delectationes morosas admittit, & manè evigilans easdem refumit, quanquam nunquam priorem voluntatem retractet, sed tantum liberè, vel necessariò cesset, juxta communem sensum, & praxin confitentium (qui distinctè in hoc casu numerum explicant) plura peccata committit, & tenetur tanquam de pluribus se accusare; nec enim ritè confiteretur dicendo: *Per mensem turpiter concupivi*; sic enim putaret confessarius, eum non interruptus per mensim desideria: sed debet dicere: *Per mensem quot hebdomadis, vel diebus, turpem delectationem admisi*: ut scilicet intelligatur, fuisse actus distinctos, & aliquo modo explicetur eorum numerus: certè hoc est praxis communis, & universalis opinio, tam confitentium, quam confessorum.

187. Aliquando autem non sufficit talis cessatio ad pluralitatem peccatorum. ita Lugo, Illung, ac alii: & probatur iterum communis sensu, atque aliis exemplis. Sic, qui per medium horam turpi delectationi, vel odio proximi, inhæret, licet aliquoties liberè, aut necessariò breviter distrahit ad alia, unum moraliter peccatum committit; si enim quævis interruptio multiplicaret peccata interna, esset moraliter impossibile eorum numerum scire; cùm sèpissime non constet, quoties actus insensibiliter sint interrupiti, ac liberè repetiti. Confirm. Sicut, qui pia meditatur per semihoram, et si aliquoties voluntariè modicè distrahit, tamen unam moraliter meditationem facit: & qui amico loquitur, et si aliquantulum interrumpat sermonem, e. g. famulo aliquid præcipiendo, vel alium hospitem breviter excipiendo, tamen unum colloquium instituisse censetur: ita etiam, qui, ut ita loquar, meditatur obsecra, vel cum obsecra objectis quasi colloquium instituit, et si aliquantulum distrahit, vel illud quasi colloquium interrumpat, tamen unum peccatum patrat, & sufficit id explicare per modum unius peccati.

188. Ubi tamen nota, quod, licet non de-

beat explicitè dici numerus in tali casu, tamen neque debeat negari; unde, qui pluribus uno tractu, e. g. convicis proximum invasisset, non sufficienter se accusaret, dicendo: *Convicium alteri dixi*: nam sic putaret confessarius, unum tantum verbum tale dictum fuisse: sed debet dicere: *Semel convicia dixi*; vel *convicatus sum*; quæ sui accusatio est indifferens ad significandum vel unum verbum, vel plura; alias enim pœnitens negaret peccatum suum, & aliud confiteatur; certè confessarius aliud intelligeret: imò neque sufficit adhibere verba ita indifferentia, ut in rigore tantum logicò non negetur pluralitas, ita, ut, e. g. qui voluit occidere plures, dicat tantum: *Volui committere homicidium*; nam sic confessarius, ex communī istarum vocum acceptance, cogitaret, pœnitentem tantum unum homicidium voluisse patrare: sed debent adhiberi verba, in morali estimatione de se apta ad significandum etiam plura, ut in priori exemplo: *Convicatus sum*: vel in posteriori: *Volui plures occidere*: alias enim, ut dictum, confessarius qui verba in sensu morali, & prout communiter intelliguntur, accipit, non intelligeret ritè peccatum, adeoque confessio insufficiens esset.

189. Quānam autem assignanda sit regula discernendi, quando ratione interruptionis multiplicentur peccata, quando non, difficultas est magna. Cardinalis de Lugo de pœnitentia disp. 16. sec. 14. n. 569. ait, rem hanc ex prudentis arbitrio esse desumendam, ex proportione ad actiones externas; sicut enim, ut dictum est, colloquium cum amico non statim cessat ob modicum intermixtum sermonem cum famulo: nec etiam cessat sermo contumeliosus, quamvis modica interlocutio fiat cum amicis pacificatoribus; quia semper adhuc præsens est is, in quem contumelias jacintur, & idem adhuc animus perseverat: ita etiam non cessat quasi colloquium internum, seu delectatio, cum re turpi, si tantum modicè interrumpatur, & rursus statim inchoetur, nec illa retractatio intercesserit.

At, sicut cessat colloquium cum amico, si recessit: & sermo contumeliosus cum inimico, quando hic è tuo conspectu abiit: censeturque novum colloquium, si amicus, aut inimicus redat, vel obvius denuo fiat, ac tu denuo loqui, aut conviciari incipias: ita etiam fit nova moraliter delectatio, quando, postquam voluntate recessimus ab eo objecto, & ab ea cogitatione, sine retractatione quidem, sed tamen animo de aliis cogitandi, & quasi, ut ait Lugo, objecto dedimus licentiam abeundi, postea rursus ad idem redimus, & eo oblectamur. Mintis adhuc moraliter interrumpitur delectatio, si eadem voluntas virtualiter perseveret, e. g. si, dum quis turpiter delectatur, superveniente alio, breve negotium cum eo quidem expediatur, sed habeat animum, eo peracto statim ad priores cogitationes redeundi: sicut non interrumpitur colloquium duorum, si superveniente tertio, aliquantum discursum interrumpant, eo animo, ut recedente isto, statim iterum priorem sermonem prosequantur.

190. Subiungit Lugo num 570. quod, si interruptiones fuissent æquè breves, etiam delectatio per diem integrum producta, esset tantum unum peccatum, sicut delectatio per dimidiam

horam: sed statim, & bene, addit, longiori temporis spatio, etiam longè facilius contingere interruptionem moralem. Unde judicat, saltem longiorem durationem explicandam; cum difficile sit, tanto tempore durare eundem quasi congressum cum objecto, & hominem non discedere plena libertate ab illius cogitatione.

Docet ulterius, non posse eandem regulam tradi pro omnibus actibus malis; cum aliqui faciliter interrumpantur, & brevius durent, ut blasphemia interior: alii diutius, ut delectatio turpis, odium proximi: & ex his etiam longius durent, qui ex vehementi passione procedunt. Tandem ait, regulariter ultra duas, vel tres horas, non videri perseverare moraliter eandem voluntatem mere internam; cum difficile sit, quod homo velit longius perseverare in eadem cogitatione, & non se divertere ad alia; hinc durationem saltem longiorem solere explicari, eoquod regulariter habeat interruptions morales, & homo utique voluerit per diem aliquoties discedere ab objecto, quamvis cogitatio omessa, iterum & iterum redierit.

Illung tract. 2. disp. 2. num. 62. (cui videtur consentire Tannerus disp. 4. de peccatis q. 2. dub. 4. num. 57.) ait, tantam interruptionem sufficere ad discontinuandos hos actus, quanta sufficit communiter ad animum immutandum, & ejus impetum, ac intentionem ener Vandam: quanta autem haec sit, ait, defumendum ex natura actuum, objectorum, circumstantiarum, faciliter, vel difficilius animum immutantium.

191. Dico 3. Actus voluntatis interni, & etiam externi oris, similes, consummati, vel non consummati, eodem quasi voluntatis impetu, actualiter, vel virtualiter durante, repetiti, unum tantum moraliter peccatum constituant, ita communis. Prob. Iti actus sunt similes, & uno tracto, adeoque una moraliter voluntate eliciti: ergo juxta communem aestimationem veniunt nomine unius actionis. Sic, qui turpiter absque interruptione se per plures actus physicè distinctos oblectat, unam moraliter delectationem admittit. Et certè, si non omni interruptione semper tollitur haec unitas (ut num. 168. & sequentibus modo diximus) tunc minus tolletur, si nulla adsit interruptio. Par est ratio de pluribus similibus actibus externis oris, e. g. contumelias, uno tractu in eundem proximum jaetis, vel detractionibus similibus contra eundem commissis: item de perjuris continuatis circa eandem rem, ita Lugo de penit. disp. 16. sec. 14. num. 559. & seq. Illung. tract. 2. disp. 2. num. 65. qui insuper citat Molinam, Gobat, Azor, Diana, & plures alios.

192. Dico 4. Actus externi, opere commissi, sed non consummati, qui ad eundem finem tendunt, & uno tractu, vel impetu, sunt repetiti, unum tantum moraliter peccatum constituant, ita communis. Sic, qui eundem pluribus verberibus continuo cedit, unius verberationis est reus: qui continuatis acceptanceibus plures pecunias rapit, unum furtum commitit. Inde, in hoc casu furti, etiam tantum est unum peccatum, et si fur domo egrediatur, ut rapta exportet, si retineat animum statim redeundi, & alia accipiendo. Ulterius, qui turpes aspectus, turpes tactus, continuatos exercet, vel plura

oscula repetit, cum intentione fornicationis, respectu ejusdem personæ, sufficienter confitetur dicendo: *Semel impudicos tactus, aspectus, oscula exercui, cum tali persona, & cum intentione fornicandi.* Probatur haec conclusio, ut superior; quia scilicet ratione continuationis, intentionis, & finis isti actus in sensu morali veniunt nomine unius actionis.

Confirm. ex S. Thom. in 2. disp. 42. q. 1. a. r. in corp. ubi ait. Contingit, esse actus plures, secundum quod ad genus naturæ referuntur (hoc est, physicè) qui tamen sunt unum, secundum quod in genere moris considerantur, ut patet in eo, qui suratur; quia omnes actus ejus, qui ad finem furti ordinantur, peccatum sunt: cum mala intentione sint: qui possunt valde multi esse, & tamen omnes computantur ut unum peccatum; quia non habent rationem peccati, nisi secundum quod per unam voluntatem, in unum perversum finem ordinantur. Quibus, ultimis præsternit verbis, etiam rationem nostram approbat.

193. Dico 5. Si actus externi sint opera consummata (quæ explicavimus n. 183.) totidem moraliter peccata sunt, quot talia opera, & ut totidem explicari debent in confessione, ita communis. Probatur exemplis. Sic qui tres homines tribus continuatis ictibus occidit, tria homicidia declarare debet: qui ter copulam continuo congressu habuit, numerum hunc expondere debet: item si sacerdos die Nativitatis Domini in statu peccati gravis, sine interruptione tria sacra legat, tria sacrilegia distincta commitit: & sic de similibus. Ratio est: quia talia opera consummata, in sensu morali, & aflatione communis hominum, veniunt nomine plurium actionum: & haec est etiam praxis contentum, ut in talibus casibus se accusent, exponendo numerum talium actionum.

194. Quodsi autem peccans, actus externos, seu opera, non ad alium finem ordinet, sed in ipsis quiescat, e. g. turpes actus non ulterius ordinet, nec fornicationem intendat, tunc distinguendum est: si sunt actus similes, & non interrupti, nec consummati, videntur venire nomine unius actionis, adeoque sufficere, si per modum unius explicentur. Sanè sic se habet verberatio per plures ictus continuata, furtum pluribus acceptationibus patratum, comedio plurium ciborum ex carne in uno prandio die jejunii: quæ exempla auctores solent adducere, ut in ipsis ostendatur unitas peccati. Et certè neminem legi, qui dicat, debere explicari numerum turpum tactuum, si fuerint continuui: nec auctores videntur, communiter saltem, requirere coordinationem ad unum finem alium, seu distinctum ab aggregato actionum continuarum, nisi in uno casu, quando scilicet externum opus factum est, ad quod tales actiones omnes ordinantur, & quæstio agitur, an sufficiat explicare opus externum, ad quod omnia ordinata sunt, quæ est longè alia ab ea, quam modo tractamus: & de illa agemus postea. Si autem actus sine specie dissimiles, aut moraliter interrupti, debet utique numerus eorum explicari, etiam quando non sunt actus consummati.

195. Dico 6. cum de Lugo disp. 16. de penit. sec. 14. u. 542. Illung tract. 2. disp. 2. n. 57. Non potest statui de actibus externis oris, vel operis

operis, homogeneis, sive ejusdem speciei, unica universalis regula, ex qua defumatur, quando moraliter interrumpantur, ita ut faciant plura moraliter peccata in confessione explicanda, aut quando non ita interrumpantur: sed hoc juxta arbitrium prudentis viri debet determinari, vel ex circumstantiis temporis, nimio, vel non nimio intervallo, interrupti, aut certarum actionum mediatione quasi intersecti: vel ex qualitate actionum, habentium, vel non habentium rationem mediæ, aut finis: vel ex communisensu, & modo operandi: ex quibus defumendum est, an ij actus, stante tali interruptione, tamen censeatur moraliter una, vel an multiplex operatio: vel etiam aliquando, an censeatur eadem voluntas virtualiter permanere: quod ultimum, quamvis non ubique necessarium sit, tamè, ut patebit ex sequentibus, si adest in operibus non consummatis, multum facere potest ad faciendam determinationem: nisi forsiterum aliunde ejus vis elidatur.

196. Probi conclusio, seu explicatur. Imprimis, eti per retractationem voluntatis sacerdotis, & fors ordinariæ, interrumpantur moraliter tales actus, tamen non videtur, omnino semper id fieri; nam Lugo cit. disp. 16. de pœnitentia n. 551. censet, quod is, qui die jejuniū jam secum statuit, in prandio nihil amplius comedere, si tamen, antequam à mensa furgat, novum afferatur terculum, possit licet de isto comedere; quia continuatio prandii, ratione loci, & temporis, non obstante brevi illa mutatione voluntatis, sufficit ad continuandam licet comeditionem: quod etiam tenet Lessius de justit. l. 4. c. 2. dub. 2. n. 17. & Filiucius. tom. 2. træt. 27. p. 2. n. 41. (quod Layman l. 4. tr. 8. c. 1. n. 6. eti oppositum tenet; tamen probabile esse afferit) imò hi auctores admittunt, quod, eti quis jam à mensa furexerit, possit tamen redire, & iterum comedere: & sanè valde probabile est, quod talis possit rursus comedere, postquam proposuit, nihil ultra comedere, saltem, si nondum surrexit; cùm hoc multum faciat ad moralem estimationem. Quo supposito, si quis iterum post mutatam voluntatem carnes comedederet, quas prius jam comedisset, non videtur talis novum peccatum, moraliter à priori distinctum, committere, in quo consentit etiam Illsung. træt. 2. disp. 2. n. 60. cum aliis ab ipso citatis.

Pariter difficile mihi videtur, quod, si quis cum altero litigare coepit, vel etiam convicia ei dicere, & ab amico persuasus dicat, se jam velle tacere, adeoque voluntatem priorem retractet: sed mox ab adversario lacepsitus, iterum incipiat litigiosas voces, vel convicia jacere, difficile, inquam, videtur, dicere, quod in hoc casu dentur duo moraliter distincta peccata; cùm videatur in morali opinione ex natura litigationis &c. dari adhuc continuationem. In his tamen casibus, eti actus externus possit dici non interruptus, & moraliter unus, tamen non video, qua ratione etiam duo actus interni, unus ante, alter post retractationem voluntatis, denuo imperans comeditionem carnis, vel convicia jacienda, non sint duplex peccatum; cùm isti juxta primam conclusionem, ab omnibus receptam, per contrariam voluntatem interrumpantur.

197. Quodsi voluntas non sit retractata, R.P. Ant. Mayr, Theol. Tom. I.

sed tantum per liberam, vel necessariam cessationem interrupta, tunc, si opera externa, quamvis homogenea, & continua, sint consummata, constituant plura peccata, ut jam dictum n. 193. præsertim, si accedant actus interni plures etiam continu; si autem non sint opera consummata, aliquando constituant plura peccata, aliquando non; unde attendendum ad circumstantias &c. n. 195. assignatas. Quod enim aliquando plura peccata constituant, habetur ex his exemplis. Qui quotidie per mensem blasphemat, & à blasphemia quotidie cessat, absque voluntate retractante, ac proposito emendationis, plura utique peccata committit, nec sufficienter se accusat, dicendo, se blasphemasse per mensem; nam sic intelligeretur, blasphemiam moraliter durasse per mensem, quod nemo dicet contigisse in hoc casu. Pare est ratio de eo, qui singulis diebus convicia in aliquem jacit, vel singulis diebus florrenum furatur.

198. Quod autem non semper peccata moraliter plura committantur, ostenditur, & quidem quantum ad actus oris, seu verba, exemplis sermonis contumeliosi (de quo n. 189) sermonis impuri, & detractorii, de quibus par est ratio cum sermone contumelioso: quoad opera vero exemplo comeditionis carnium, quæ, licet durante prandio sèpè interrumpatur garriendo, literas, vel nova legendo, tamen manet moraliter una. Item, si fur exportationem rerum colloquio aliquo interrumpat. Item, si sacerdos in statu mortalis peccati canat Missam, licet sub missa in choro facta, etiam aliquantum garriat, tamen manet, sicut unum sacrificium, ita unum peccatum; quia, præsertim manente retentione sacrarum vestium, & populo finem sacrificii expectante, manet virtualiter eadem voluntas sacrificandi.

Unde ingeniosus quidam recentior docet, accedere ad templum, vestes induere, ad aram facere, imò & si Communionem distribuisset durante Sacro, postea residua fragmenta absu mere, in statu peccati, esse tantum unum peccatum, eoquod sit unum tantum sacrificium ex omnibus his actionibus completum: quamvis distributio Communionis esset aliud distinctum peccatum. Pariter, qui intendit inimicum occidere, & sic iter agit, atque in via cum aliis loquitur, prandet, ut vires necessarias refocillet, atque ideo non semper actu cogitat de inimico, tamen adhuc censetur unum peccatum committere. At vero, si nimis diu inimicitia duret, non coalescent omnes actiones, ex ea profectæ, in unum peccatum; quia utique per longum tempus sèpe moraliter interrumpuntur; alias, si rex per plures annos bellum injustum gereret, unum peccatum committeret, quod est falsum.

ARTICULUS II.

Reliquæ Conclusiones huc spectantes.

199. Dico ulterius. 7. Quando plures actiones, sive ex se malæ, sive indifferentes, ordinantur ab operante ad eundem finem malum, tanquam media, aut dispositiones, vel tanquam partes, si ne